تجانس فجر در «تبین الفجر» و «مطلع الفجر»

آیا ذهن عرف عام، فقها، متشرعه وقتی این آیه را میخوانند ...-عدهای که «تبین» را جزء الموضوع کردهاند- عرض من این بود که موضوع «فجر» است. «تبین» هم برای مدیریت امتثال است. وقتی این نگاه را نداشته باشیم مانعی ندارد فضا طوری میشود که «تبین» جزء الموضوع میشود. سؤال من این است: اگر یکی آیه دیگر بخوانیم؛ «تَنَزَّلُ الْمَلائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيها بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ». همه عرف عام از عالم و خواص و ... از «مطلع فجر» یک ارتکازی دارند یا ندارند؟ دارند. این «مطلع الفجر» با «مطلع الفجر»ی که نمازمیخوانیم و روزه میگیریم فرق دارد یا یکی است؟! سؤال من این است: ما ارتکازا دو «مطلع فجر» داریم؟ اگر «مطلع الفجر» ارتکازا یکی است پس از اینجا میفهمیم «یتبین لکم» هم باز شرط کار مالئکه باشد؟!

شاگرد: آنها میگویند چون مقام تشریع است، در مقام تشریع اصل اولی بیان موضوع است. یعنی تناسبات آنها فرق میکند.

استاد: نه، میخواهم جایگاه «یتبین لکم» را روشن کنیم. اگر میگویید «تبین» جزء موضوع فجر است، یعنی اگر «تبین» نباشد فجر نیست. پس مالئکه هم که بعد صعود میکنند گیر شما هستند. «اذا تبین لکم یصعدون». آیا این ارتکاز هست؟! نیست. پس دو چیز است؛ یکی این که «مطلع الفجر» با «من الفجر» در دو آیه یکی است یا نه؟ در کتابها اگر ببینید ادعای اجماع بر آنها خیلی واضح است که ما دو «مطلع الفجر» نداریم. یک «مطلع الفجر» است. دوم اینکه چون این «مطلع الفجر» مربوط به کار مالئکه است ارتکاز کل ابا دارد از اینکه «یتبین لکم» را برای صعود آنها ببریم. حال روی آن تأمل کنید.

> 43:49

شاگرد: نسبت به مطلب شرط صحت، شیخ صدوق توضیحی که ذیل دو روایت دارد این است که یقین شرط قبول در عبادات است.

استاد: قبول غیر از صحت در عبادات است. بله، بهمعنای قبول شرعی باشد، خب این تاب این را دارد که مدیریت امتثال قرار گیرد. ولو به فرمایش آقا میتواند ثبوتی باشد. همین را باید بررسی کنیم. حال من عبارت صدوق را نگاه میکنم.

شاگرد: مقام امتثال در روایات باب قضاء هم میآید. مثلاً حکم کنیم که این برای این فرد باشد و دیگری برای آن فرد باشد؟ میتوانیم با بحث مقام امتثال حل کنیم یا آنها ثبوتی است؟

استاد: ببینید معمولاً در فضاهای علمی خیلی به این صورت پیش میآید. یک بحثی که آدم تمرکز میکند و باز میشود تا فضاهای دیگر هنوز بهخوبی شناسایی نشده، آدم مدام این را بر آن

جایی که نمیداند تطبیق میدهد. از باب تمثیل. ما دو-سه سال پیش مباحثهای راجع به شهادت داشتیم. مفصل در مورد شهادت، قبول شهادت، اصالة عدم در صحبت کردیم. یادم نیست که در آن جا چه عرض کردم که آیا مدیریت امتثال هست یا نیست. میتواند باشد. به عبارت دیگر شما باید این را یکی از گزینهها قرار دهید. نه اینکه در ذهنتان این را تنها گزینه قرار دهید و رهزن تحقیق شود. و لذا اگر این را قرار بدهید این را می سنجید. ولی اگر گزینههای دیگر را هم قرار بدهید بعد از ده سال میبینید یک فضای جدیدی برای ذهن شما باز میشود که همه اراتکاز آن را دارند. اما مدون نشده.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 8 ژوئن 2026 15:56:55 توسط ... .
به روزرسانی شده 8 ژوئن 2026 15:57:48 توسط ... .